

Vlatka Dugački

Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb
vlatka.dugacki@lzmk.hr

OD PRVOG KORAKA DO ŠTAPA

Dragoljub Kocić, Tiskara Nova Gradiška d. o. o., Nova Gradiška 2026, 168 str.

Autobiografski zapisi u povijesti medicine često zauzimaju specifično mjesto, balansirajući između subjektivnoga svjedočanstva i dragocjenoga izvora za proučavanje socijalne povijesti zdravstva. Knjiga mr. sc. Dragoljuba Kocića, dr. med., pod naslovom *Od prvog koraka do štapa*, donosi upravo takav obol, nudeći uvid u osobnu i profesionalnu putanju jednoga od najstarijih liječnika u Hrvatskoj. No, ovaj tekst nadrašta okvire klasičnoga prikaza; on predstavlja svojevrsni *hommage* autoru – liječniku, vizionaru i aktivnom sudioniku društvenih i tehnoloških mijena. Djelo je strukturirano kao retrospektiva bogata životnog i profesionalnog vijeka, no umjesto uobičajene glorifikacije vlastitoga doprinosa, autor nudi skromnu, intimnu kroniku prohujalih desetljeća, primarno posvećenu obitelji, nasljednicima i sjećanju na pokojnu suprugu.

Iako pojedini popratni osvrti unutar samoga izdanja pokušavaju tekst podvrgnuti strogoj književno-teorijskoj i formalnoj kritici – implicirajući stilske neujednačenosti ili digresivnost – upravo u toj formalnoj neopterećenosti leži temeljna historioografska i ljudska vrijednost ovoga djela. Kocićev narativni stil odlikuje se iznimnom vitalnošću sjećanja koja nadilazi autorovu biološku dob. Njegov izričaj posjeduje rijetku linearnost i svježinu, zadržavajući fokus na sadašnjosti. Kocić se ne ustručava ogoliti i kritički adresirati suvremene neuralgične točke medicine, poput hipertrofije birokracije nauštrb vremena posvećenoga pacijentu, te procesa privatizacije zdravstvenoga sustava koji prijeti narušavanjem bazične humanosti poziva. Prateći aktualnu javnozdravstvenu problematiku, on dokazuje da njegova intelektualna znatiželja nije determinirana isključivo prošlim vremenima.

 <https://orcid.org/0000-0003-1855-3562> [Vlatka Dugački]

 <https://ror.org/00vjz3318> [Leksikografski zavod Miroslav Krleža]

Posebno je vrijedan profesionalni segment u kojem se zrcale postulati Andrije Štampara, kojemu je Kocić bio student. Javnozdravstvena doktrina u ovom se tekstu ne iščitava kao apstraktan skup povijesnih pravila, već kao živa praksa primijenjena u osnivanju zdravstvenih stanica i terenskom radu. Njegov angažman u lokalnoj zajednici – od edukativnih nastupa u radijskim emisijama do pionirskih pokušaja vizualne demonstracije prve pomoći te aktivnoga korištenja suvremenih digitalnih kanala i platformi poput Facebooka i YouTubea – svjedoči o liječniku koji prepoznaje važnost prevencije i tehnološkoga napretka.

Emocionalni i profesionalni krešendo ove autobiografije pronalazimo u autorovu suočavanju s neizbježnim limitima medicinske struke, posebice s fenomenom proživljavanja patnje i smrti pacijenata. Opisujući formativno iskustvo s Odjela za hematologiju iz ranih dana svoje specijalizacije, kada se kao mladi liječnik slomio pred prizorom umiranja mladih bolesnika, autor bilježi katarzičan savjet svoga tadašnjeg mentora. Rečenica koja glasi: »Kociću, ti si liječnik. Voditi teške bolesnike u olakšanu smrt – i to je jedna od naših zadaća. Tu činjenicu moraš prihvatiti i bit će ti lakše«, predstavlja ključno semantičko i etičko hvatište cijele knjige. Koncept »olakšane smrti« kao legitimne i uzvišene liječničke zadaće u Kocićevu tekstu dekonstruira distancu između hladna znanstvenog promatranja i duboke empatije, tjerajući čitatelja na suočavanje s ogoljenom biti ljudske prolaznosti. Sama se autobiografija simbolički i toplo zaokružuje stihovima pjesme koju je autoru posvetila jedna od njegovih pacijentica, što dodatno svjedoči o duboku tragu koji je ostavio u narodu.

Unatoč autorovu povremenom citiranju suvremene popularne literature, Kocićevo vlastito djelovanje nadrašta papirnate okvire. Njegovo »stvaralačko ludilo«, kako se uočava i u njegovim javnim istupima i intervjuima, zapravo je neumorna želja za komunikacijom i svjedočenjem. Ono se zrcali i u završnom, neformalnom poglavlju »O autoru« te popratnim prilogima. Tamo pronalazimo iscrpan pregled priznanja i postignuća strukturiran po godinama, nagrade, ali i posve osobne crtice o tome kako umirovljeničke dane provodi u šetnjama, druženju s djecom, unukama i praukućadi, čitanju, slaganju puzzli te »surfajući bespućima interneta«. Nakon emotivnih zahvala piscu predgovora, obitelji, lektoru, ilustratoru, izdavaču i Turištičkoj zajednici Nova Gradiška, knjigu zaključuje jedinstveni, topli obiteljski fotoalbum. Fotografije, za koje sam autor ističe da nisu složene kronološki, već s namjerom da budu zanimljive čitatelju, nisu popraćene klasičnim, hladnim legendama, već iskrenim, životnim komentarima. Opisi poput »Uvijek sam dobro kuhao«, uz sliku iz kuhinje, ili »Sonja i ja uvijek zajedno...«, uz fotografije s pokojnom suprugom, daju ovome izdanju neprocjenjivu, intimnu i humanu dimenziju.

U konačnici, uvrštavanje ovoga teksta u tematski zbornik posvećen povijesti medicine opravdano je upravo njegovim otklonom od monumentalne historiografije. Dok velike povijesne sinteze prate dekrete, reforme i institucionalne strukture,

hommage Dragoljubu Kociću ostaje trajan, autentičan i duboko human dokument o tome kako je medicina živjela na periferiji, u svakodnevnom dodiru s čovjekom. Knjiga *Od prvog koraka do štapa* stoga nije samo biografsko štivo nego i dragocjen korektiv povijesti struke, koji dokazuje da se njezina bit najbolje iščitava kroz tihe, poštene i tople iskaze njezinih protagonista.

Članci su dostupni pod licencijom Creative Commons: Imenovanje 4.0 međunarodna (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Sadržaj se smije umnožavati, distribuirati, priopćavati javnosti, prerađivati i koristiti u bilo koju svrhu, uz obavezno navođenje autorstva i izvora.